

ابرتهدیدها

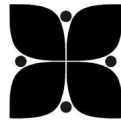
ده روند خطرناکی که آینده ما را تهدید می کنند، و چگونگی مقابله با آنها

سرشناسه: روبینی، نوریل، ۱۹۵۸-م. -Roubini, Nouriel, 1958-
عنوان و نام پدیدآور: ابرتهدیدها: ده روند خطرناکی که آینده ما را تهدید می‌کنند، و چگونگی مقابله با آن‌ها / نویسنده: نوریل روبینی؛ مترجم: وحید موسوی‌دآور.
مشخصات نشر: تهران: موسسه فرهنگی و هنری دیدگاه کاوش و سازندگی دکسا، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۴۶۴ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۵۷۱-۷۶-۱
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: Megathreats : ten dangerous trends that imperil our future, and how to survive them.
عنوان دیگر: ده روند خطرناکی که آینده ما را تهدید می‌کنند، و چگونگی مقابله با آن‌ها.
موضوع: آینده‌نگری [Forecasting]؛ آینده‌نگری -- تاریخ -- قرن ۲۱م. [Forecasting -- History -- 21st century]
قرن بیست و یکم -- آینده‌نگری‌ها [Twenty-first century -- Forecasts]
بحران مالی [Financial crises]؛ پیش‌بینی اقتصادی [Economic forecasting]
تاریخ اقتصادی -- قرن ۲۱م. -- آمار [Statistics] -- 21st century -- Economic history]؛ اقتصاد [Economics]
شناسه افزوده: موسوی‌دآور، وحید، ۱۳۵۹ -
رده‌بندی کنگره: CB۱۶۱
رده‌بندی دیویی: ۳۳۸/۵۴۲
شماره کتاب‌شناسی ملی: ۹۷۰۲۲۹۸
اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیبا

ابر تهدیدها

ده روند خطرناکی که آینده ما را تهدید می کنند، و چگونگی مقابله با آنها

نوریل رویینی
ترجمه وحید موسوی داور
با مقدمه فرهاد نیلی

موسسه فرهنگی دکسا

عنوان: ابرتهیدها
ده روند خطرناکی که آینده ما را تهدید می کنند، و چگونگی مقابله با آنها

نویسنده: نوریل روبینی

مترجم: وحید موسوی داوور

دبیر مجموعه: فرهاد نیلی

مدیر تولید: بهزاد عبدی

طراح جلد: غزل بیضاوی نژاد

صفحه آرا: سمانه حسن زاده

نوبت چاپ: دوم، ۱۴۰۳

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۵۲۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۵۷۱-۷۶-۱

موسسه فرهنگی دیدگاه کاوش و سازندگی (دکسا)

نشانی: ایران، تهران، صندوق پستی ۱۴۶۵۵۹۴۳

Email: publication@doxa-v.org

تلفن: ۰۲۱۵۴۹۳۲۲۲۲

 doxa_vision

www.doxa-v.org

فهرست

مقدمهٔ دبیر مجموعه.....	۱
مقدمهٔ مترجم.....	۷
پیش‌گفتار.....	۱۱

بخش اول: بدهی، جمعیت‌شناسی، و سیاست‌های خطرناک

فصل اول: مادرِ همهٔ بحران‌های بدهی.....	۲۱
فصل دوم: ناکارآمدی بخش‌های دولتی و خصوصی.....	۵۳
فصل سوم: بمب ساعتی جمعیت‌ها.....	۸۱
فصل چهارم: تلهٔ پول آسان و چرخهٔ رونق و رکود.....	۱۰۱
فصل پنجم: رکود تورمی بزرگ در راه است.....	۱۴۷

بخش دوم: فجایع مالی، تجاری، ژئوپلیتیکی، فناوریانه، و زیست محیطی

فصل ششم: سقوط ارزها و بی ثباتی مالی ۱۸۷

فصل هفتم: پایان جهانی سازی؟ ۲۳۷

فصل هشتم: خطرات هوش مصنوعی ۲۷۵

فصل نهم: جنگ سرد جدید ۳۱۵

فصل دهم: سیاره ای غیر قابل سکونت؟ ۳۵۹

بخش سوم: آیا می توان از این فاجعه جلوگیری کرد؟

فصل یازدهم: سرنوشت تاریک ۴۰۳

فصل دوازدهم: آینده ای خوش بینانه تر؟ ۴۳۳

پس گفتار ۴۴۳

مقدمهٔ دبیر مجموعه

خطرهای و تهدیدها جزء گریزناپذیر زندگی انسان هستند و از آغاز زندگی ۳۰۰ هزارسالهٔ معاصر بشر همراه ما بوده‌اند. هر چه در سفر بشریت جلوتر آمده‌ایم، تهدیدهای جمعی، در مقایسه با خطرات فردی، سهم بزرگ‌تری در شکل‌دهی به زندگی ما ایفا کرده و اجتماعات بشری را حول منافع و مخاطرات مشترک سازمان داده‌اند. اساساً یکی از ارکان برنامه‌ریزی در سطح فردی، شرکتی و ملی چگونگی دفع خطرهای، مواجهه با تهدیدها، و مدیریت ریسک‌ها است.

مدیریت مواجهه با تهدیدها، وقتی این تهدیدها بر زندگی جمعی ما سایه می‌گسترانند، در سطح اجتماعی پیچیده و در سطح فردی ناممکن است. ما به‌تنهایی نمی‌توانیم خطر جنگ را از سر کشور برداریم؛ برای بحران‌های زیست‌محیطی از قبیل خشک‌شدن تالاب‌ها، فرونشست زمین و آلودگی هوای شهرها چاره بیندیشیم؛ ایران را از انزوا در جامعهٔ جهانی نجات دهیم؛ موج مهاجرت جوانان با استعداد را کُند کنیم؛ کاستی‌های نظام حکمرانی را ترمیم کنیم؛ بحران‌های مالی و بانکی را به تعویق بیندازیم؛ و امید را به ایران بازگردانیم.

اگر کی‌خسرو یا جمشید جهان را در جام جهان‌نما می‌دیدند؛ اگر منجمان با رصد صور فلکی آینده را برای شاهان پیش‌بینی می‌کردند؛ اگر

ساحران به کمک رمل و اسطرلاب سحرها را دفع می کردند و بخت‌ها را می‌گشودند؛ امروزه آینده‌پژوهان با مطالعه کلان‌روندها آینده‌های محتمل را در قالب سناریوها دسته‌بندی و گزینه‌های سیاستی را در برابر ادامه روند موجود مقایسه‌پذیر می‌کنند. ارزش بی‌بدیل این گونه تمرین‌ها بالابردن هزینه فرصت تصمیم‌گیری در بزنگاه‌ها و مواضع تغییر را هب‌رد برای رهبران و سیاست‌گذاران است.

پژوهش‌های یک‌تنه روبینی، که از سال ۲۰۰۸ جهانی شد، در این گروه سرآمد است. نوریل روبینی، استاد اقتصاد در دانشگاه نیویورک و مدیرعامل شرکت مشاوره مدیریت روبینی مکرو آسوشییتس^۱ تنها اقتصاددانی است که در سخنرانی سال ۲۰۰۶ خود در صندوق بین‌المللی پول شجاعانه خطر رکود اقتصاد جهانی به دلیل ترکیدن حباب بازارهای اعتبار و مسکن را به جهانیان گوشزد کرد. او در فوریه ۲۰۰۷ در مجمع جهانی اقتصاد در داووس نیز هشدار خود را تکرار کرد. تا سال ۲۰۰۸، که با بروز بحران مالی جهانی پیش‌بینی‌های او محقق شد، روبینی را اقتصاددان نحس و بدبین می‌نامیدند. اما از زمانی که پیش‌بینی‌های او درست از آب درآمد، روبینی پای ثابت اکثر میزگردهایی شد که نیروهای پیش‌ران آینده را می‌کاوند تا فرصت‌های ازدست‌رفتنی را شناسایی و مخاطرات قابل‌پیش‌گیری را دفع کنند.

روبینی اقتصاددانی ایرانی تبار متولد ترکیه و بزرگ‌شده ایتالیا است که تحصیلات عالی خود را در دانشگاه هاروارد آمریکا گذرانده است. تحلیل‌های او، به پشتوانه تجارب عملی‌اش در کمیته مشاوران اقتصادی رئیس‌جمهور و وزارت خزانه‌داری آمریکا، و نیز کار در صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، در مقایسه با اقتصاددانان نظری از ارزش بیشتری برخوردار است.

چشم‌اندازهای ملی، که توسط مراکز تحقیقاتی وابسته به دولت‌ها تهیه می‌شوند، نیمهٔ تاریک فرداهای پیش‌رو را می‌پوشانند و آینده را چشم‌نواز ترسیم می‌کنند؛ تا امید بیافرینند و عزم ملی را حول آینده‌های خواستنی شکل دهند. اما این متفکر دوران‌دیش در کتاب حاضر نیمهٔ تاریک آیندهٔ مشترک را پیش چشم جهانیان می‌آورد تا تلاش‌ها و تدابیر حول تهدیدهای مشترک و مخاطرات جمعی شکل بگیرند. روبینی ما را از آینده نمی‌ترساند، بلکه روندهای منتهی به سناریوهای ترسناک را در برابر همگان می‌نهد تا از آن‌ها فاصله بگیریم. پاسخ‌های جمعی به تهدیدهای جمعی وقتی ممکن است که درک مشترکی از آن‌ها داشته باشیم؛ و کتاب روبینی گامی بلند در رسیدن به این هدف ارزشمند ولی پرزحمت است. روبینی نگاه‌ها را هم‌سو و دیدگاه‌ها را هم‌گرا می‌کند تا تلاش‌ها هم‌افزا شوند. کتاب *ابرتهدیدها نقطهٔ عطفی* در شکل‌دهی به خرد جمعی پیرامون آیندهٔ بشریت است. اگر اُدِد گَلور^۱ با تألیف *سفر بشریت*^۲ گذشتهٔ دور را پیش چشممان می‌آورد، نوریل روبینی با نگارش *ابرتهدیدها* از آیندهٔ نزدیک رمزگشایی می‌کند.

از نیمهٔ دوم دههٔ پایانی قرن بیستم، جهان در نیمهٔ روشن خود شاهد استقلال مستعمرات، گسترش رفاه، استقرار صلح، شتاب‌گیری و پایداری رشد اقتصادی، توسعهٔ تجارت جهانی و درهم‌تنیدگی بازارها بوده است. آواره‌کردن فلسطینیان از سرزمین مادری، پاک‌سازی نژادی در شبه‌جزیرهٔ بالکان، و جنگ اوکراین لکه‌های تاریکی بر این نیمهٔ روشن بوده‌اند. اما روبینی در *ابرتهدیدها*، به سیاق سخنرانی تاریخی ۲۰۰۶ خود، جسورانه هشدار می‌دهد که آینده شبیه گذشته نخواهد بود. او پا را فراتر می‌گذارد و ۷۵ سال گذشته، یعنی سال‌های پس از پایان جنگ جهانی دوم تا ۲۰۲۰، را در مسیر تاریخ معاصر استثنا می‌شمارد نه قاعده. روبینی جهان را در

1. Oded Galor

2. *The Journey of Humanity*

آستانه ورود به ابرتهديد‌ها می‌بیند؛ وضعیتی که ثبات با بی‌ثباتی، صلح و آرامش با جنگ و هرج و مرج، هم‌پیوندی با چندپارگی، گسترش تجارت با حمایت‌گرایی، جهانی‌سازی با جهانی‌زدایی، و درک مشترک و هم‌سوی رهبران با افتراق دیدگاه‌ها و بازگشت ملی‌گرایی جایگزین می‌شوند. او وقوع ویران‌شهری ناپایدار، غیرقابل‌پیش‌بینی، مخاطره‌آمیز، آشفته، گسسته، چندپاره، قطبی‌شده، و هراس‌آور را محتمل‌تر از آرمان‌شهری می‌داند که سیاست‌مداران در سناریوی ادامه «اعتدال بزرگ»^۱ وعده می‌دهند.

در زمانه‌ای که جهان چشم بر بزرگ‌ترین فجایع بشری در غزه و لبنان بسته است؛ در روزهایی که جنگ تمام‌عیار بر سر خاورمیانه سایه گسترانده است؛ در عصری که راست افراطی و پوپولیسم در انتخابات اروپا و امریکای جنوبی پایگاه سیاسی و اجتماعی خود را به رخ جهانیان می‌کشند؛ و در زمانه‌ای که انتخابات ریاست‌جمهوری امریکا ممکن است آغازگر جنگ سرد جهانی باشد؛ کتاب جدید نوریل رویینی برای همه دغدغه‌مندان فردای جهان حرف‌های ناگفته فراوان و حکمت‌های ارزشمند زیادی دارد. البته در کنار تقدیر و ستایش، نقدهای چندی نیز به این کتاب وارد است. نخست آن‌که *ابرتهدیدها* سرشار از جزئیات کم‌نظیر و جذابی است که، در غیاب روایت‌های باورپذیر و توضیحات علی، به شکل‌گیری تصویر بزرگ در ذهن خواننده و استخراج بینش‌های اقدام‌پذیر^۲ نمی‌انجامند. دیگر آن‌که رویینی ابرتهديد‌ها را موازی و مستقل از یکدیگر ارائه می‌کند؛ درحالی‌که توضیح اثر سرریز ابرتهديد‌ها بر یکدیگر و نیروهای هم‌گراکننده آن‌ها می‌توانست بر جذابیت قصه‌های کتاب بیفزاید. نقد سوم آن است که رویینی در این کتاب جهان را از لنز غرب و کشورهای توسعه‌یافته می‌بیند و بارها نسبت به خطر چین و متحدانش هشدار می‌دهد.

1. The Great Moderation

2. actionable insights

فارغ از این کاستی‌های قابل‌اغماض، کتاب خواندنی است و درس‌های آن آموختنی. از مترجم محترم بابت دقت نظر در برگردان صحیح و روان متن اصلی به فارسی و از انتشارات دُکسا بابت اهتمام به انتشار این کتاب ممنونم.

فرهاد نیلی

مهر ۱۴۰۳، تهران

مقدمه مترجم

کتاب پیش‌رو نوشته نوریل روبینی اقتصاددان امریکایی است و دربارهٔ خطرهای بزرگ و قریب‌الوقوعی که کره زمین و ساکنانش را تهدید می‌کنند. روبینی، به عنوان اقتصاددانی که در دانشگاه‌ها و همچنین در دولت ایالات متحده به عنوان مشاور کار می‌کرده و از نزدیک شاهد تحولات و فرازونشیب‌های بسیاری در این کشور و سایر مناطق جهان بوده است، با گردآوری شواهد و آمار و ارقام از منابع مختلف درصدد برآمده به همهٔ ساکنان زمین، و به‌خصوص به دولتمردان و تحلیلگران و برنامه‌ریزان جوامع هشدار دهد که آیندهٔ کره زمین به‌شدت در خطر است و اگر چاره‌ای برای خطرهای و مشکلات روزافزون اندیشیده نشود، شاید آیندهٔ بسیار تیره‌وتاری در انتظار ما و سایر جانداران کره زمین باشد.

روبینی به‌ویژه ده خطر بزرگ، یا به گفتهٔ خودش ابرتهدید، را در این کتاب مطرح می‌کند: بحران بدهی‌ها، ناکارآمدی دولت‌ها و بخش خصوصی، مشکلات جمعیت‌شناختی مانند پیری جمعیت و مهاجرت‌های گسترده، و سوسهٔ کسب پول آسان و سرمایه‌گذاری‌های پرخطر، رکودهای تورمی، بی‌ثباتی مالی در سطح ملی و بین‌المللی، کاهش سرعت جهانی‌سازی و تقویت نیروهایی که جهانی‌زدایی را ترویج می‌کنند، خطرات هوش مصنوعی، احتمال تشدید جنگ سرد به‌خصوص بین امریکا و چین، و

نابودی محیط‌زیست که زندگی در کره زمین را غیرممکن خواهد ساخت. روبینى این ده ابرتهديد را به تفصيل توضيح می‌دهد و برای هریک مدارک و شواهدی را از وقایع و اخبار روزنامه‌ها و رسانه‌ها ارائه می‌کند. او در مجموع آینده کره زمین و ساکنانش را چندان روشن نمی‌بیند و هشدار می‌دهد که جهان آینده حتی ممکن است وحشتناک‌تر از آن چیزی باشد که او پیش‌بینی می‌کند. با این حال، روبینی فضای کمی را نیز برای خوش‌بینی باقی می‌گذارد، اما می‌گوید که حل و فصل این ابرتهديد‌ها فقط با اتحاد همه انسان‌ها و فداکاری آن‌ها به نفع نسل‌های بعد ممکن خواهد بود.

با نگاهی گذرا به اخبار و مطالب هرروزه رسانه‌ها می‌توان دریافت که این خطر‌ها و تهديد‌ها چندان دور از واقعیت نیستند و با زندگی عادی تقریباً همه انسان‌ها گره خورده‌اند. به ویژه، می‌توان به موضوعاتی مانند گسترش جنگ‌ها و اختلافات مرزی و منطقه‌ای، افزایش احتمال کاربرد تسلیحات هسته‌ای، افزایش تورم و مشکلات اقتصادی در بسیاری کشورها، تشدید کم‌آبی در بیشتر مناطق جهان، افزایش خطرات هوش مصنوعی و استفاده از آن در جهت مقاصد شیطانی، پیری و مهاجرت اجباری جمعیت‌ها، قدرت‌یابی شخصیت‌ها و احزاب افراطی در مناطق مختلفی مانند اروپا، گسترش بیماری‌ها و همه‌گیری‌های خطرناک، و افزایش تغییرات اقلیمی و بلایای طبیعی در کل کره زمین اشاره کرد. این ابرتهديد‌ها، در کنار یکدیگر، زندگی تمام انسان‌ها را تهديد می‌کنند و مقابله با آن‌ها وظیفه تک‌تک ساکنان کره زمین است. بی‌توجهی به این ابرتهديد‌ها ممکن است جهان را با فجایع مختلف سیاسی، اقتصادی، جمعیتی، و زیست‌محیطی مواجه کند و آینده حیات را در این سیاره به خطر اندازد.

کتاب پیش‌رو، گرچه ممکن است از برخی جهات اغراق‌آمیز بنماید، تأثیر شگفت‌آوری دارد و خواننده را به تأمل عمیق در روندهای جهانی فعلی وامی‌دارد، از جنگ‌ها و تعارضات منطقه‌ای گرفته تا نابودی محیط‌زیست و

سلطه روزافزون هوش مصنوعی و تغییرات اقلیمی که امروزه کم و بیش همه مردم جهان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این کتاب در واقع زنگ خطری واقعی برای همه انسان‌ها است، و نه فقط ساکنان مناطقی خاص و نه فقط مردمان فقیر و محروم، بلکه همه ساکنان کره زمین در معرض این ابرتهدیدها هستند و دیر یا زود باید برای مقابله با این خطرات چاره‌ای بیندیشند. ما همگی پیامدهای این ابرتهدیدها را از هم‌اکنون در زندگی‌های خود حس می‌کنیم و این نشان می‌دهد که زمان زیادی برای حل و فصل این مشکلات باقی نمانده است.

این کتاب، گرچه نویسنده‌اش اقتصاددان است و بیشتر بر موضوعات اقتصادی تکیه دارد، کتابی چندبُعدی و چندرشته‌ای است که اطلاعات فشرده و آموزنده‌ای را در حوزه‌های مختلفی مانند اقتصاد، سیاست، محیط‌زیست، جمعیت‌شناسی، آینده‌پژوهی، رمازرها، و فناوری‌های پیشرفته از منابع گوناگون گردآوری می‌کند و در اختیار خواننده می‌گذارد. منابع مورد استفاده نویسنده اغلب شامل اخبار و مقالات روزنامه‌ها و نشریات عمومی و تخصصی است و در این زمینه به جدیدترین آمار و اطلاعات در حوزه‌های گوناگون متکی است. این کتاب متنی ساده و روان دارد، هرچند برخی قسمت‌های آن نیازمند دانش مقدماتی در حوزه‌هایی مانند اقتصاد، رمازرها، و فناوری‌های پیشرفته است.

درمورد ترجمه فارسی این کتاب، باید ذکر کرد که چون کتاب مذکور به تازگی منتشر شده (سال ۲۰۲۲)، مطالب آن تازگی دارد و حتی در آن مکرراً به موضوعاتی مانند حمله روسیه به اوکراین، همه‌گیری کووید ۱۹، و گسترش روزافزون رمازرها نیز اشاره شده است. به‌ویژه، چون موضوع رمازرها و همچنین هوش مصنوعی در چند سال اخیر در جهان و به‌موازات آن در ایران رواج پیدا کرده، هنوز برای بسیاری از اصطلاحات و واژگان این حوزه‌ها معادل مناسبی عرضه نشده است و این باعث می‌شود که ترجمه

متون در چنین حوزه‌هایی کار آسانی نباشد. همین امر در مورد موضوعات اقتصادی نیز صدق می‌کند، زیرا نویسندگان بسیاری از مفاهیم اقتصادی و پولی و مالی، چه قدیم و چه جدید، را به صورت فشرده و موجز در این کتاب مطرح کرده است و به این دلیل ترجمه آن به خصوص از نظر تفکیک مفاهیم و معادل‌گذاری برای نام‌های خاص - برای مثال، نام‌های سازمان‌ها و مؤسسات اقتصادی - دشوار می‌نماید.

به هر حال، تلاش مترجم این بوده است که دقیق‌ترین و روان‌ترین ترجمه را از این کتاب برای خوانندگان فارسی‌زبان فراهم کند و گاهی نیز با ارائه توضیحات در پانویس‌ها برای نام‌ها، اصطلاحات، و واژگان فنی به درک بهتر متن کمک نماید. اما قطعاً ترجمه کتاب خالی از اشکال نیست و هر نقص و کمبودی در این زمینه بر عهده مترجم خواهد بود. لذا، از خوانندگان گرامی دعوت می‌شود هرگونه نظر، پیشنهاد، و انتقاد خود را درباره ترجمه این کتاب، دستور خط و نگارش کلمات، و همچنین درباره معادل‌ها و نام‌هایی که مترجم برگزیده است - به‌ویژه، در حوزه‌هایی مانند رمزارزها، هوش مصنوعی، و فناوری‌های پیشرفته - به دفتر انتشارات دُکسا و یا ایمیل مترجم (vahid.moosavi.davar@gmail.com) ارسال کنند تا پس از بررسی در چاپ‌های بعدی اعمال شود.

پیش گفتار

ما هر روز با خطرهای مختلفی روبه‌رو می‌شویم. برخی از این خطرها نسبتاً کم‌اهمیت‌اند. ما می‌توانیم اشتباه کنیم و همچنان مانند قبل ادامه دهیم. اگر من ۱۰۰ دلار در یک سهام عادی سرمایه‌گذاری کنم، می‌توانم بخشی از آن پول یا تمام آن را از دست بدهم. اما اگر این خطرها آسیب‌هایی جدی و پایدار ایجاد کنند، آن‌ها را تهدید می‌نامیم. خرید خانه‌ای ساحلی در لبه یک پرتگاه مشرف به اقیانوس باعث می‌شود که خطری کم‌اهمیت به سطح تهدید افزایش یابد. تغییرات اقلیمی، طوفان‌ها، و فرسایش در پایه آن پرتگاه سرمایه‌گذاری بسیار بزرگ‌تری را به خطر می‌اندازد؛ و احتمالاً زندگی من را نیز تهدید می‌کند، اگر آن قدر احمق باشم که فرسایش پرتگاه را تا زیر خانه‌ام تماشا کنم.

تصمیمات فردی حداقل چیزهایی در مورد سرنوشت خودمان به ما نشان می‌دهند. انتخاب‌ها زمانی پیچیده‌تر می‌شوند که خطرات جمعی یا اجتماعی - حوزه‌ی مربوط به سیاست‌گذاران - را شامل باشند. آیا کشور ما باید وارد جنگ شود؟ آیا دولت باید صنایع را از ورشکستگی نجات دهد؟ آیا سیاست‌گذاران باید مالیات کربن بالایی را برای مقابله با تغییرات اقلیمی جهانی وضع کنند؟ در تصمیم‌گیری‌هایی مانند این‌ها، شهروندان عادی تأثیر بسیار کمی دارند، اما پیامدهای جدی چنین تصمیم‌هایی

ممکن است گریبان تک‌تک ما را بگیرد. کافی است به بحران مالی جهانی سال ۲۰۰۸ یا واکنش به همه‌گیری هولناکی مانند کووید^۱ ۱۹ نگاه کنید تا ببینید که سیاست‌های معیوب چگونه حساب‌های بانکی را خالی می‌کند و معیشت و زندگی میلیون‌ها نفر را به خطر می‌اندازد. پاسخ‌های جمعی بسیار پیچیده‌تر از پاسخ‌های فردی است. وقتی سیاست‌گذاران در سطح ملی یا بین‌المللی با یکدیگر اختلاف نظر داشته باشند و با هم درگیری پیدا کنند، آنگاه تصمیم‌گیری دشوارتر خواهد شد.

من، به عنوان اقتصاددان، ریسک‌ها و پیامدهای آن‌ها را زیر نظر دارم. من در سال ۲۰۰۶ شاهد قیمت‌های نجومی مسکن، بدهی‌های سنگین ناشی از وام مسکن، و ساخت مجتمع‌های مسکونی بیش از حد نیاز بودم. سازندگان خانه‌های جدید در به‌در دنبال خریدار بودند. من هشدار می‌دادم که حبابی تاریخی به‌زودی می‌ترکد و این مقدمه رکود جهانی و بحران مالی خواهد بود. بیان علنی این حرف‌ها باعث شد که همه از من برنجمند. منتقدان مرا مسخره می‌کردند و من را «دکتر نحس»^۲ می‌نامیدند. آن‌ها به هشدارهای من برای احتیاط و هوشیاری بی‌اعتنایی می‌کردند. هنگامی که رویدادها همان‌طور که من پیش‌بینی می‌کردم آشکار شد و به بحران مالی جهانی انجامید، قیمت مسکن در سرتاسر ایالات متحده (و سایر کشورهای دارای حباب مسکن) سقوط کرد و این پیامدهایی جهانی برای اقتصادها و نهادهای مالی داشت.

خطرات و تهدیدها همه‌جا در کمین‌اند. اما برخی آهسته پیش می‌روند و برخی بسیار خطرناک‌تر از بقیه‌اند. برخی از خطرناک‌ترین آن‌ها نیز به‌کندی پیش می‌روند، و این باعث دشواری بیش‌تر در تدارک واکنش جمعی به آن‌ها می‌شود. من در این کتاب می‌خواهم توجه همه را به بزرگ‌ترین تهدیدهایی

1. COVID-19

2. Dr. Doom

که ما روی سیاره‌مان با آن‌ها روبه‌رویم جلب‌کنم. این خطرها، چه آهسته پیش بروند یا نه، دیر یا زود به ما ضربه‌ای اساسی خواهند زد. من این خطرها را «ابرتهدیدها»^۱ می‌نامم و آن‌ها را مشکلاتی جدی می‌دانم که ممکن است آسیب‌ها و مصائب زیادی ایجاد کنند، ضمن این‌که به سرعت یا به راحتی قابل حل نیستند.

من از واژه «ابرتهدیدها» برای اشاره به جنگ‌ها استفاده نمی‌کنم، گرچه جنگ‌ها نیز مصیبت‌های عظیمی به بار می‌آورند، همان‌طور که تهاجم اخیر و وحشیانه روسیه به اوکراین مؤید آن است. از زمانی که تاریخ بشر نوشته شده، شاید هم پیش از آن، جنگ وجود داشته است؛ برخی جنگ‌ها محلی‌اند، برخی جهانی؛ برخی جنگ‌ها به سرعت تمام می‌شوند و برخی از آن‌ها تا سال‌ها ادامه می‌یابند. اما جنگ مشکل جدیدی نیست و جلوگیری از جنگ تخصص من نیست، حتی اگر من ابرتهدیدهای ژئوپلیتیکی را نیز در نظر بگیرم که ممکن است به جنگ بین قدرت‌های بزرگ منجر شود و پیامدهای جدی انسانی، اقتصادی، و مالی داشته باشد. در عوض، ابرتهدیدهایی که من به آن‌ها بیش‌تر توجه دارم شامل مشکلات کلان اقتصادی، مالی، سیاسی، ژئوپلیتیکی، تجاری، فناوریانه، بهداشتی، و اقلیمی است. برخی از آن‌ها، مانند مسائل ژئوپلیتیکی، ممکن است به جنگ‌های سرد و شاید نهایتاً به جنگ‌های واقعی و ویرانگر منجر شوند. من این کتاب را نوشتم زیرا معتقدم که ما با ده نوع ابرتهدید روبه‌رو هستیم؛ ابرتهدیدهایی در مقیاس و فوریت بسیار زیاد که باید با دید روشنی به آن‌ها بنگریم و هر کاری که می‌توانیم انجام دهیم تا از نابودی بشر در نتیجه این ابرتهدیدها جلوگیری کنیم.

خاطرات محو می‌شوند، به خصوص وقتی که مشکلات اقتصادی مطرح باشد. صرف نظر از چند وقفه از زمان جنگ جهانی دوم، جهان شاهد

افزایش چشم‌گیر ثروت، رفاه، صلح، و تولید بوده است. ما در ۷۵ سال گذشته از ثبات نسبی بهره‌مند بوده‌ایم. دوره‌های رکود اقتصادی، به‌جز چند استثنا، زودگذر بوده‌اند. نوآوری‌ها کیفیت زندگی ما را بهبود بخشیده است. ما شاهد جنگ تمام‌عیار بین قدرت‌های بزرگ نبوده‌ایم. در اکثر کشورها، هر نسل توانسته است سطح زندگی خود را در مقایسه با نسل‌های والدین و اجداد خود بیش‌تر ارتقا دهد.

متأسفانه، این دوره طولانی از رونق نسبی شاید زیاد دوام نیاورد. ما با تغییر رژیم از دوره ثبات نسبی به دوران بی‌ثباتی و درگیری و هرج‌ومرج شدید مواجهیم. ما اکنون با ابرتهیدهایی روبه‌رویم که به هم مرتبط‌اند و با تمام چیزهایی که قبلاً با آن‌ها مواجه بودیم تفاوت دارند.

ما اکنون روی پرتگاه ایستاده‌ایم و زمین زیر پایمان می‌لرزد. با این حال، بسیاری از ما هنوز تصور می‌کنند که آینده شبیه گذشته خواهد بود. این اشتباه بسیار بزرگی است. نشانه‌های هشداردهنده اخیر بسیار روشن و قانع‌کننده می‌نمایند. مخاطرات اقتصادی، مالی، فناوری، تجاری، سیاسی، ژئوپلیتیکی، بهداشتی، و زیست‌محیطی به چیزی بسیار سهمگین‌تر تبدیل شده‌اند. به عصر ابرتهیدها خوش آمدید: آن‌ها دنیایی را که فکر می‌کردیم می‌شناسیم تغییر خواهند داد.

ما باید یاد بگیریم که با هوشیاری بالا زندگی کنیم. قطعیت‌های اقتصادی و ژئوپلیتیکی که قبلاً آن‌ها را بدیهی می‌پنداشتیم - از امنیت شغلی گرفته تا سیاره‌ای پایدار و سالم، که در آن بر بیش‌تر بیماری‌های عفونی غلبه کرده بودیم، و تا صلح بین ابرقدرت‌های رقیب - در حال نابودی‌اند. چند دهه رشد اقتصادی و رونق فزاینده پس از جنگ، که تنها برای مدت کوتاهی با رکود تورمی^۱ و کسادهای زودگذر قطع می‌شد، در معرض این خطر جدی است که به بحران‌هایی اقتصادی و مالی بینجامد متفاوت با هر آنچه

از زمان رکود بزرگ^۱ دیده‌ایم. عوامل مختلفی وجود دارد که این بحران‌ها را بدتر خواهد کرد: تغییرات اقلیمی، پراکندگی جمعیت‌ها، سیاست‌های ملی‌گرایانه‌ای که تجارت و مهاجرت را محدود می‌کند، رقابت جهانی بین چین (و متحدان تجدیدنظرطلب^۲ آن مانند روسیه، ایران، و کره شمالی) و ایالات متحده و متحدانش، و انقلاب فنّاورانه‌ای که تعداد بیش‌تری از مشاغل را در زمان کم‌تری نسبت به هر آنچه قبلاً اتفاق افتاده است نابود خواهد کرد.

ما در این کتاب به ده ابرتهدید مهم که بر دوش ما سنگینی می‌کنند می‌پردازیم. گردآوری این ابرتهدیدها در یک کتاب نشان می‌دهد که آن‌ها با یکدیگر هم‌پوشانی دارند و یکدیگر را تقویت می‌کنند. بین انباشت بدهی و تله‌های بدهی،^۳ پول آسان^۴ و بحران‌های مالی، هوش مصنوعی و خودکارسازی^۵ مشاغل، جهانی‌زدایی،^۶ درگیری‌های ژئوپلیتیکی بین قدرت‌های بزرگ، تورم و رکود تورمی، سقوط پول، نابرابری درآمد و پوپولیسم،^۷ همه‌گیری‌های جهانی و تغییرات اقلیمی ارتباط وجود دارد. هریک از آن‌ها توانایی ما را برای حل و فصل بقیه مختل می‌کند. در جایی که هر تهدیدی ممکن است ما را برآشوبد، وجود ده ابرتهدیدی که هم‌زمان اتفاق می‌افتند بسیار بسیار بدتر خواهد بود.

من هر تهدید را در فصل خاص خودش بررسی خواهم کرد و پس از آن چشم‌اندازهای جمعی بشر را برای مقابله با این تهدیدها توضیح خواهم داد. هشدار بدبینانه: بدون بخت‌واقبال شگفت‌انگیز، رشد اقتصادی تقریباً

۱. Great Depression: رکود اقتصادی بزرگی که از سال ۱۹۲۹ تا اواخر دهه ۱۹۳۰ در ایالات متحده و بسیاری کشورهای دیگر ادامه داشت و به کاهش تولید و افزایش شدید بیکاری انجامید. (م.)

2. revisionist

3. debt traps

4. easy money

5. automation

6. deglobalization

7. populism

بی‌سابقه، و همکاریِ نامحتمل جهانی، این روند پایان خوبی نخواهد داشت. ما عمیقاً گرفتار شده‌ایم.

ما نویسندگانِ سرنوشت خود هستیم. بسیاری از ابرتهدیدهایی که در این کتاب از آن‌ها نام می‌بریم از اقداماتی ناشی می‌شوند که قبلاً به عنوان راه‌حل‌هایی برای مشکلاتی خاص به نظر می‌رسیدند: مقررات‌زدایی مالی نادرست و سیاست‌های نامتعارف اقتصاد کلان، افزایش انتشار کربن در نتیجهٔ صنعتی‌سازی، برون‌سپاری^۱ مشاغل تولیدی، توسعهٔ هوش مصنوعی، توانمندسازی چین برای رقابت جهانی، و غیره.

برای مقابله با ابرتهدیدهایی که در این کتاب مطرح می‌شوند، ما باید فرضیات متعارف را کنار بگذاریم. ما نمی‌توانیم فرض کنیم که خودکارسازی برخی مشاغل منجر به مشاغل جدید و بهتر در جاهای دیگر خواهد شد، آن‌طور که اغلب در گذشته چنین بوده است. ما نمی‌توانیم فرض کنیم که کاهش نرخ‌های مالیات، آزادسازی تجارت، و کاهش مقررات باعث افزایش تحرک اقتصادی می‌شود و این به نفع همه خواهد بود. بقای ما ممکن است به این بستگی داشته باشد که آزادی‌های فردیِ خود را در خدمت خیر عمومی، ملی، و جهانی قرار دهیم. ناکامی در احیای رشد پایدار و فراگیر ممکن است ما را به دوران تاریک قبیله‌ای بازگرداند، و این یعنی منافع رقیب باعث درگیری‌های بی‌پایان ملی و جهانی‌ای خواهد شد که به نفع هیچ‌کس نیست.

در حالی که ما در این کتاب نگاهی میان‌مدت به ابرتهدیدهایی داریم که آیندهٔ ما را در دو دههٔ آینده به خطر می‌اندازند، این تهدیدها به‌روشنی از هم‌اکنون - سال ۲۰۲۲ - ظاهر شده‌اند: بازگشت مخاطرات رکود تورمی در اقتصادهای پیشرفته، چنان که تورم به‌شدت در حال افزایش بود، و خطر افزایش رکود؛ شکنندگی مالی و خطر نکول بسیاری از بازیگران

1. offshoring

بخش خصوصی و دولت‌های به‌شدت بدهکار، چنان‌که بانک‌های مرکزی نرخ‌های بهره را با هدف مقابله با تورم افزایش می‌دادند؛ بازار نزولی^۱ در بازارهای سهام جهانی و سقوط مداوم حباب‌های دارایی‌ها (از جمله، حباب‌های رمزارزها^۲)، اکنون که دوران پول ارزان شروع به حرکت معکوس کرده بود؛ بحث‌ها و تلاش‌های مداوم برای جهانی‌زدایی و تجزیه اقتصاد جهانی؛ تهاجم روسیه به اوکراین و خطر گسترش این درگیری به مناطق دیگر و به روش‌های نامتعارف؛ زمزمه جنگ سرد جدید بین ایالات متحده (و متحدان غربی آن) و چین (و مهم‌ترین متحدان آن شامل روسیه، ایران، و کره شمالی) و افزایش تنش بین ایالات متحده و چین بر سر تایوان؛ خشک‌سالی‌های گسترده و موج گرما از هند و پاکستان تا جنوب صحرای آفریقا و تا غرب ایالات متحده، همراه با تشدید دائمی تغییرات اقلیمی جهانی؛ کاهش رشد چین و خطر سقوط اقتصاد آن به دلیل سیاست نادرست در زمینه مدیریت همه‌گیری کووید-۱۹؛ نوعی همه‌گیری جهانی که هنوز در بسیاری از کشورهای فقیر کنترل نشده بود و ممکن است به گونه‌های جدیدی جهش پیدا کند؛ خطر کمبود انرژی، گرسنگی، و حتی قحطی با توجه به افزایش شدید قیمت مواد غذایی، انرژی، و سایر کالاها. همه این‌ها نشانه‌های شومی از آینده‌ای بسیار بدتر و خطرناک‌تر و ابرتهدیدهایی در دهه پیش رو بود. در واقع، در بهار سال ۲۰۲۲، کریستالینا گنورگیوا،^۳ رئیس صندوق بین‌المللی پول که بیش از هر نهاد دیگری به این موضوع توجه دارد، و دو تن از همکارانش با نگرانی اعلام کردند که اقتصاد جهان در آستانه «احتمالاً بزرگ‌ترین آزمون خود از زمان جنگ جهانی دوم» است و این‌که «ما با مجموعه‌ای از فجایع روبه‌رو شده‌ایم که هم‌زمان اتفاق می‌افتند.»^۴

1. bear market

2. crypto

3. Kristalina Georgieva

4. Kristalina Georgieva Gopinath, and Ceyla Pazarbasioglu, "Why We Must Resist Geoeconomic Fragmentation—And How," International Monetary Fund, May 22,

من ترجیح می‌دادم که نظراتم در مورد چشم‌اندازهای آینده خوش‌بینانه بنماید و مثلاً بگویم که بازارهای سهام رشد خواهند کرد، دستمزدها افزایش خواهند یافت، درآمدها و مشاغل بیش‌تر خواهند شد، با گسترش صلح و دموکراسی در سطح جهان کشورها شکوفاتر خواهند شد، رشد پایدار و فراگیر پدیدار خواهد شد، و توافقات جهانی به وضع قوانینی منجر خواهد شد که برای همه منصفانه و مطلوب است. کاش می‌توانستم چنین چیزهایی را پیش‌بینی کنم. اما نمی‌توانم. تغییراتی در راه است، چه آن را دوست داشته باشید و چه نه. ابرتهدیدهایی که با آن‌ها روبه‌رویم جهان ما را دگرگون خواهند کرد. اگر می‌خواهید زنده بمانید، خود را آماده کنید.

بخش اول

بدهی، جمعیت‌شناسی، و
سیاست‌های خطرناک

